

Stop met gokken, beleg als een prof

Volkskrant, 25 juni 2008

Indexproducten zijn veel voordeliger dan traditionele beleggingsfondsen. Maar de bank brengt ze niet onder de aandacht. Door **Miranda Schoutsen**

Proberen de beurs te verslaan is een illusie, zo toont onderzoek keer op keer aan. Zeker als je de bijkomende kosten van actief beleggen meetelt. Veel professionele beleggers laten daarom een groot deel van hun portefeuille passief beleggen. Een gekozen index wordt nagebootst door een mandje met dezelfde effecten samen te stellen, om daarmee een vergelijkbaar rendement te behalen.

Ook PGGM, dat de grofweg 90 miljard euro van het Pensioenfonds Zorg en Welzijn beheert, besloot onlangs een deel van zijn actieve beleggingen in te ruilen voor pure indexbeleggingen. 'Juist in heel liquide wereldmarkten wordt het moeilijk de markt structureel te verslaan en nog toegevoegde waarde te leveren', verklaarde PGGM-directeur Else Bos.

Intussen lopen particulieren nauwelijks warm voor passief of indexbeleggen. Volgens het onderzoeksbureau Millward Brown betreft het niet meer dan 5 procent van de beleggende huishoudens. Maar de recente stap van PGGM zou de particulier wakker moeten schudden, meent Rob Bauer, hoogleraar Institutionele Beleggingen aan de Universiteit van Maastricht. 'Deze grote instituten kunnen de beste beleggers aantrekken. Wanneer zij desondanks besluiten dat ze de markt niet kunnen verslaan, waarom zou een particulier dat dan wel kunnen?'

Het onderzoek dat Bauer vorig jaar deed onder 70 duizend klanten van internetbroker Alex stemt niet vrolijk. 'De gemiddelde belegger presteert 20 procent slechter dan de index. Dat komt vooral doordat hij te veel handelt.' Bauer begrijpt ook wel wat de actieve belegger drijft. 'Het is heel menselijk om een dergelijke strategie te volgen. Men wil iets spannends, het is een vorm van entertainment, net als naar het casino gaan.' Maar feitelijk komt beleggen hierop neer: het resultaat is nauwelijks positief te beïnvloeden, de kosten daarentegen wel. Bauer: 'Beleggen is een zero sum game, waar de een wint moet een ander verliezen. Maar door de kosten wordt het uiteindelijk een negative sum game.'

Eigenlijk heeft de particuliere belegger weinig keus, want het kostenaspect geldt net zo goed voor beleggingsfondsen. Bauer: 'Een groot deel van de mensen heeft geen flauw idee van de kosten van een beleggingsfonds. Maar die bedragen minstens 2 à 3 procent van het belegd vermogen per

jaar.' Een snelle rekensom leert dat het bij een vermogen van 50 duizend euro over een periode van 20 jaar om tienduizenden euro's gaat.

Volgens de hoogleraar draait het niet alleen om zichtbare kosten maar ook om onzichtbare, indirecte kosten, zoals de 'soft-commission'. 'Banken betalen hogere transactiekosten aan de effectenhandelaar in ruil voor hun aandelenonderzoek. Denk ook aan de retourprovisies die beleggingsadviseurs ontvangen', zegt Bauer. 'Sommige banken verkopen Amerikaanse fondsen. Zij brengen daarvoor naar schatting 0,75 procent in rekening bij die vermogensbeheerders. Dat wordt natuurlijk indirect doorberekend aan de klant.' En dat terwijl de klant deze fondsen ook zelf op de beurs kan aankopen. 'De banken hebben macht, omdat mensen daar als eerste naartoe gaan met hun spaargeld', stelt Bauer. 'Vandaar dat beheerders hun fondsen graag in het bankassortiment opgenomen zien worden.'

Beleggingsproducten die de index volgen, zijn een stuk voordeliger en rekenen slechts 0,3 tot 0,5 procent aan jaarlijkse kosten. De banken brengen ze echter niet bij de klant onder de aandacht.

Bauer nam vorige week de proef op de som bij zijn eigen bank. 'Ik vroeg hoe ik zo goedkoop mogelijk in indextrackers kon beleggen. Daar hadden ze geen antwoord op. Het bedrijfsmodel van de bank is daar niet op ingericht en het personeel is er niet in opgeleid. Want aan de verkoop van indextrackers wordt niets verdiend.'

In de Verenigde Staten hebben malversaties bij beleggingsfondsen ertoe geleid dat inmiddels een derde van de beleggende particulieren aan indexbeleggen doet. Maar onbekend maakt onbemind.

In Nederland is Jan de Vries, van De Vries Investment Services, een van de weinige adviseurs die zich hebben toegelegd op indexbeleggingen. Hij geeft toe dat deze beleggingsstijl weinig perspectief biedt bij een neerwaartse indexbeweging. 'Maar uit onderzoek blijkt dat actieve beleggingen het dan net zo slecht doen en vaak nog slechter. Beleggen blijft een kwestie van lange adem. Dan pas profiteer je van de opwaartse trend van bedrijfswinsten.'

En mensen die hun visie op de ontwikkelingen in de wereld toch tot uitdrukking willen brengen in hun beleggingsportefeuille doen dat met indextrackers veel goedkoper dan met een traditioneel beleggingsfonds.

Ze kunnen bijvoorbeeld beleggen in een index van een regio in Azië, als ze verwachten dat die het beter doet dan de rest van de wereld. Zo wordt de passieve belegger toch weer een beetje een actieve belegger die probeert slimmer te zijn dan zijn buurman.